

Nieuwe Nuts Nijmegen

Lokale opbrengst - groene winst

‘De zon schijnt voor alle Nijmegenaren’

Aanleiding

De gemeente Nijmegen wil in 2045 energieneutrale stad zijn. Dat is een torenhoge ambitie, die een enorme krachtsinspanning van iedereen vergt. In 2018 is Nijmegen Green Capital van Europa. Die titel schept verplichtingen. Er zijn al tal van initiatieven gerealiseerd of in voorbereiding, zoals windmolens, energiebesparing, zonneparken, de oprichting van energiecoöperaties, aardgasloze wijken, warmtenetten etc. Maar het tempo waarin deze wending vorm krijgt is nog traag.

Om de burgers nog meer eigenaar te maken van de gewenste versnelling van de transitie, is in het kader van de Green Capital-gedachte het rondtrekkende circus ‘Burgers geven energie’ opgestart. De aftrap hiervan vond plaats op 23 augustus 2018 in Nijmegen; de komende maanden zal de circustent ook buurgemeenten aandoen.

Burgers worden in deze campagne uitgenodigd mee te doen en mee te denken. Uit deze uitnodiging komt het idee ‘Nieuwe Nuts Nijmegen’ voort. Het idee is aangedragen door Nijmegenaar Huub ter Haar. Hij is zelfstandig gevestigd innovator en auteur van onder meer uitgaven over nieuwe nutsvoorzieningen en gebouwen als bron van energie. Samen met Susanne Agterbosch, adviseur-onderzoeker duurzame ontwikkeling, en met Ineke de Jong van Burgers even energie, is dit idee verder uitgewerkt.

Naar Nieuwe Nuts Nijmegen

De huidige nutsvoorzieningen zijn ooit decentraal begonnen; op gemeentelijk niveau. De gemeente was de leverancier van gas, water en elektriciteit. Pas later (2^e helft 20^e eeuw) zijn ze grootschalig geworden en ontstonden de provinciale en later landelijke energienetten. Het landelijke hoogspanningsnet was aanvankelijk bedoeld ter stabilisering van de lokale netten. Door plaatsing van grote gas-, kolen- en kerncentrales kreeg het net ook de taak om elektriciteit naar de lokale distributienetten te transporteren. Het eigendom verschoof van gemeenten naar provincies en later kwam ik het handen van grote beursgenoteerde multinationals.

Nieuwe Nuts keert de centralisatie van de elektriciteitsvoorziening; lokaal wordt voortaan weer de norm. Productie, opslag en winst komt weer in handen van burgers en gemeenten. De centrale productie van energie is hierbij slechts bedoeld als ondersteuning wanneer er sprake is van onvoldoende lokale productie. De lokale productie, opslag en distributie van elektriciteit

leidt tot meer lokale sturing, zeggenschap en inkomsten, maar ook tot minder transport - en dus minder verlies.

En deze omslag naar lokaal krijgt in Nijmegen vorm onder de titel 'Nieuwe Nuts Nijmegen'. Bewuste en betrokken mensen zijn de sleutel tot het succes van Nieuwe Nuts Nijmegen. Grootschalige productie van energie heeft een averechts effect gehad op het bewustzijn en de betrokkenheid van burgers. Het werkt vervreemdend; mensen weten niet meer hoe de voorzieningen tot stand komen of welke invloed hun eigen handelen erop heeft. Nieuwe Nuts Nijmegen doorbreekt dit. Nieuwe Nutsprocessen zijn tastbaar, productief, winstgevend, duurzaam en alle partijen hebben er merkbaar voordeel van.

Winst voor alle burgers

Bewonersparticipatie heeft bij Nieuwe Nuts Nijmegen een driedubbele betekenis. Ten eerste gaat het om bewust en betrokken gedrag dat een duurzame opwekking en opslag van elektriciteit mogelijk maakt.

Ten tweede gaat het om zakelijke participatie en zeggenschap in het eigen nutsbedrijf. Direct belanghebbenden zijn bij Nieuwe Nuts tevens mede-eigenaar. Zo komt het financiële voordeel van coöperatief gedrag ten goede aan betrokkenen. Dit in de vorm van winstdeling en lagere lasten. Eigenbelang legt mede een basis voor coöperatief gedrag.

Een derde betekenis is sociaal van aard; burgers die investeren in de productie en opslag van energie krijgen contact met eigenaren en huurders van woningen en bedrijfsgebouwen waarop de installaties worden geplaatst.

Hoe werkt het?

Daarmee komen we bij de kern van het idee. Een deel van de Nijmeegse burgers beschikt over spaartegoeden die op dit moment nauwelijks renderen; bij de meeste (spaar)banken is de rente niet hoger dan 0.2%. Deze burgers zouden hun geld wel willen toevertrouwen aan een autoriteit met een bankgarantie die een hoger rendement belooft, mits hun inleg gegarandeerd is tot € 100.000,- Hoe zou het zijn voor hen dat zij 3.5%-4% rendement op hun spaartegoed met een gerust hart tegemoet kunnen zien?

Aan de andere kant zijn er burgers en bedrijven in Nijmegen die niet het geld hebben of niet kunnen overzien wat de investering van zonnepanelen en opslagsystemen juridisch en financieel voor hen betekent. Kunnen zij aan op een vergoeding voor de totale looptijd van het systeem? Hoe zou het zijn dat zij een halvering tot een reductie van 100% op hun elektriciteitsrekening tegemoet kunnen zien? Hoe zou het zo geregeld kunnen zijn dat het eigendom van pv-installaties inclusief opslag gebouwgebonden zijn, en als zij hun pand verlaten de verkoopprijs hoger uitvalt? Hoe zou het zijn dat de vergunningen rond bepalingen als een beschermd stadsgezicht, monument of andere omstandigheden met een handtekening geregeld zijn?

Om deze groepen burgers en ondernemers vertrouwen en winst te laten ervaren is het zaak dat er een lokale technische, juridisch en financiële autoriteit wordt opgetuigd die aan de ene kant rendement en zekerheid garandeert aan investeerders, en aan de andere kant rendement en zekerheden kan garanderen en de 'ontzorging' in handen neemt.

En die organisatie heet Nieuwe Nuts Nijmegen. Het is een BV, die ressorteert onder de Nijmeegse Gemeentelijke Kredietbank, en daarmee stellen de deelnemende gemeenten zich garant.

Wat is de winst?

Voor de investeerders?

3,5% - 4% rendement op inleg
bankgarantie tot € 100.000,-
overdraagbaar eigendom
online platform voor rendementsprognose en beheer
sociale verbondenheid
lokale energiecirkel versterken
milieu en klimaatbijdrage

Voor de gebouw-eigenaren?

verlaging elektriciteitsrekening met 50% - 100%
rechtszekerheid
gebouwgebonden investering (dus hogere verkoopprijs)
online platform voor opbrengsten
sociale verbondenheid
lokale energiecirkel versterken
milieu en klimaatbijdrage

Voor de gemeente?

realisatie doel klimaatakkoord 2045
sociale verbondenheid
lokale energiecirkel versterken
milieu en klimaatbijdrage
imago en reputatieversterking

Drie tenders

Tender 1 • 2020-2045 on-grid systeem (zie bijlage 1)

5 miljoen euro inleg

12.500 zonnepanelen plus systemen

Tender 2 • 2022 - 2047 on-grid en hybride zonnestelsysteem (zie bijlage 1)

7 miljoen euro inleg

12.500 zonnepanelen

12 opslagsystemen per cluster

Tender 3 • 2024 - 2049 on-grid en hybride zonnestelsysteem (zie bijlage 1)

10 miljoen euro inleg

17.5000 zonnepanelen

20 opslagsystemen per cluster

Wat dragen 42.500 zonnepanelen en 32 opslagsystemen
bij aan de totale energietransitie in Nijmegen?

Berekenen wat het aandeel is van NNN in totale opwekambitie

Wat is er nu verder nodig om het idee voor te bereiden en op haalbaarheid te
toetsen?

Wat dient financieel, juridisch, technisch, communicatief en beheersmatig gedaan te worden?

Communitymanager, trash-manager, technisch manager aanstellen

Adviseurs

Jan Willem Zwang, Greencrowd

Ben Alders, Solar Value

Triodos bank

Izi Projects

Jurist gemeente Nijmegen

Susanne Agterbosch

Ineke de Jong

Huub ter Haar

v030918